

Молились за душі героїв-патріотів

28 червня виповнилося 80 років із дня видачі історичного наказу Тараса Бульби-Боровця про організацію повстанських загонів для боротьби з більшовиками. Відбулося це в Немовичах.

У пам'ятний день на світлому місці, біля братської могили, зібралися парафіяни храму апостолів Петра і Павла с. Немовичі Православної церкви України та представники Березнівської територіальної громади, аби помянути людей, які пожертували власним життям заради захисту своєї країни. За словами настоятеля храму Різдва Пресвятої Богородиці ПЦУ м. Березне митрофорного протоієрея Назарія Момотюка, ці люди дали іншим надію та впевненість у тому, що саме в любові до свого ближнього, Бога - не дати ніякому ворогу зазіхати на незалежність і суверенітет:

- Немає більшої любові за ту, хто душу віддає за друзів своїх, напучує Святе Письмо. Вони свідомо йшли на такий вчинок не тільки на словах. І ми маємо докласти всіх зусиль, аби відстояти інтереси нашої держави й жити заради того, щоб залишити світле майбутнє для наших дітей і покоління. Їхні вчинки - це доказ того, що вони зробили все, що могли. Попри те, що минуло багато часу, повинні продовжити їхню справу, бо боротьба триває й надалі.

У ширшій соборній молитві отець Віталій Коврига, настоятель кафедрального храму Почаївської ікони Божої Матері м. Сарни та храму апостолів Петра і Павла с. Немовичі Православної церкви України, і отець Назарій, настоятель української помісної православної церкви храму Різдва Пресвятої Богородиці Рівненсько-Волинської єпархії, просили в Бога, щоб припинилася війна, настали мир і спокій. Висвятили курган і могили Ющків і помолилися за упокій душі загиблих за волю України.

Серед гостей - депутатка Березнівської міської ради восьмого скликання, обласної ради сьомого скликання Тетяна Воронко, яка була ініціатором звернення до Верховної Ради і Президента України про відзначення 75 річниці щодо вшанування на державному рівні пам'яті засновни-

ка Української повстанської армії «Поліська Січ» Тараса Бульби-Боровця:

- 2018-ий оголошений роком Тараса Бульби-Боровця. В місті Березне п'ять років тому проходила загальноукраїнська конференція. В області теж відбулися заходи, перевидали книги про Тараса Бульбу-Боровця, а також німецький архів Алли Куц. Зараз із нашої ініціативи знайшли сценариста, який написав п'єсу про Бульбу-Боровця, тож маю надію, що невдовзі її побачить світ. До 80 річниці Олевської республіки в місті Олевськ за сприяння меценатів і спонсорів поставлять цю п'єсу. До речі, долучилися люди із Запоріжжя, ті, кого цікавить історія УПА «Поліська Січ».

Про Тараса Боровця, який мав псевдонім Бульба, був засновником УПА «Поліська Січ», розповіла Алла Куц. Член Національної спілки журналістів України, громадсько-політична діячка, голова Березнівської організації Конгресу української інтелігенції, член «Просвіти», авторка кількох історичних видань, які висвітлюють події того періоду, досліджувала національно-визвольний рух під проводом Тараса Бульби-Боровця:

- Він організовував та брав участь у військових операціях проти радянських військ у

український патріот. Був членом організації «Просвіта», що було заборонено в той час. Польська влада його арештувала й засудила до розстрілу. Ішов 1939 рік. Але почалася Друга світова війна й вирок не виконали. Неспорядки Тараса Бульбу-Боровця у 1941 році знайшов прихисток у Петра Ющкія. У нього переховувався, складав свої плани, зустрічався з усіма старшинами, саме там 28 червня 1941 року видав наказ про створення повстанських загонів для боротьби з ворогами України. Через це енкаведисти завели справу на Петра Ющкія, але нацисти їх випередили й арештували його. У січні 1944 року Петра розстріляли через зв'язок з отаманом «Поліської Січі». Односельці мають шанувати пам'ять героя та його родини.

Вірний син свого народу

Діяльність осередку «Просвіта» в Немовичах досліджувала також Любов Жук, яка впродовж 30 років була завідувачкою публічної бібліотеки с.

1941-му та проти нацистів у 1942-1943 роках. Тарас Бульба-Боровець - наш земляк, бо народився в селі Бистричі (уже колишнього Березнівського району). Багато років досліджувала його діяльність та німецькі архіви й видала про це книгу.

Добру пам'ять заслужив і немовичанин Петро Ющкія - неординарна особистість,

який й проводила велику пошукову роботу. Ось що її розповіли односельці:

- Польські власті переслідували будь-які прояви вільнодумства. Зокрема під наглядом оборони (з польської defenzува - «оборона, охорона»; це таємна поліція у 2-й Речі Посполитій (1918-1939 рр.), апарат репресивно-політичного придушення противників

існуючого державного ладу та національно-визвольних рухів, які домагалися відокремлення певних етнічних територій - М.К.) були члени Товариства «Просвіта», осередок якого створили в селі в 1926 році.

У 30-х роках минулого століття національно свідомою молоддю Немович збиралася ввечерами таємно в хаті Івана Антоновича Мички. Просвіт'яни читали газети, літературу, співали українські пісні, а тим часом хтось чергував, щоб не довідалися поляки. Активістами були Олексій Савчина, Іван Тарапан, Наум Яковець й інші. Літературу доставляли з Галичини, а керував гуртком Петро Ющкія. Він народився в 1911 році, закінчив польську гімназію в Сарнах, мав повну середню освіту. А пізніше - учительські курси в Сарнах. Деякий час керував у селі церковним хором, сам грав на бандурі.

Як згадував «просвіт'янин» Адам Крат, за участь у «Просвіті» польська влада відправляла в тюрму, в Березу-Картузку. А для того, щоб поставити п'єсу рідною мовою, за дозволом треба було йти до міністра внутрішніх справ Польщі Пернацького.

Син Петра Ющкія, Євген, так згадує той час:

- Мабуть, це було в 1939-му, на урочистому зібранні в день народження Шевченка. 9 березня, під час концерту, на п'ятому році мого життя, тато вперше виставив мене на сцену, де я прочитав короткий вірш, що пам'ятаю й дотепер:

**Українець я маленький,
Я люблю мій край
Рідненький.
Вірний син я свого роду,
Українського народу.**

Після підписання Пакту Молотова-Ріббентропа 23 серпня 1939 року на Поліссі заохало війською. 1 серпня служба безпеки Польщі заарештувала організаторів й активістів «Просвіти». Н. Данильченка, І. Тарапана, П. Ющкія, С. Савчина, І. Мичку засудили до смертної кари з правом оскарження вироку. Рішення по апеляції не прийняли через прискіду Червоної Армії. В'язнів Рівненської тюрми звільнили.

У жовтні 1939 року наказом райвідділу освіти Петра Ющкія призначили учителем школи с. Гута-Переїма, де працював до початку 1941 року. З початком нападу гітлерівців на СРСР патріот продовжив боротьбу за незалежність України. За

доносом сусіда в листопаді 1943 року Петра Ющкія заарештували фашисти.

З гіркою в серці Євген згадує:

- Тато добре розумів безвихідь свого становища. Як розповідав мені у 2009 році Володимир Варламович (по-вulichному Пуркач), він звернувся до його мами: «Ганно, знаю, що мені цю війну не пережити. Німці чи більшовики - все одно мене в'ють, то краще вже нехай німці, може, для сім'ї буде краще». Як у воду дивився...

Євген Ющкія акцентує особливу увагу на антигероях, які на смерть видавали навіть близьких сусідів-односельців, на очних ставках свідчили проти борців за волю України:

- У селі був такий П... який мені, офіцеру, говорив прямо в очі: «Як у такого батька-бандита може бути син офіцер?». Хоча добре знав, що батька закатували фашисти в Сарнах. Саме він доніс, що Тарас Бульба-Боровець переховувався в клідві його тата. Мама на слідстві відмовлялася, немов нічого не знає, а він, близький сусід, добре все знав, і видав... Тарас Боровець добре пам'ятаю, часом із братом Колею носили йому їсти.

Очевидець тих подій Сергій Іванович Мичка, 1932 року народження, згадує, як Петра Ющкія зі зв'язаними назад руками гітлерівці пішки гнали селом у Сарни. На Кашеві дозволили односельцям винести йому води. До початку січня 1944 року патріот перебував у гестапо, а третього січня його розстріляли. Батькові сестри, котрі проживали в Сарнах, примітили те місце й пізніше допомогли дружині викопати тіло. Завдячуючи Павлові Колядку та Якову Мичці, дружина Любов Антонівна змогла поховати Петра Ющкія на кладовищі в Немовичах.

Микола та Євген вирости гідними синами свого батька. Микола здобув спеціальність інженера. Як фахівець, брав участь у будівництві заводу з виробництва каучуку в Румунії, жив і працював у Тольятті на автомобільному заводі. Євген став офіцером, був військовим радником у Мозамбіку. Зараз Євген Ющкія - полковник-інженер у відставці, проживає у Львові.

Пролунали салюти на честь генерал-хорунжого

Поклаши квіти на братській та могилу Петра Ющкія в Немовичах, березнівська делегація побувала цього дня також у с. Труди, де був постій Бульби-Боровця. Разом із головою Степанської громади Петром Кротом, жителями селища та козаками Рівненського відділення Українського вільного козацтва ім. Северина Наливайка поклали квіти до кургану та відслужили панахиду.

На завершення заходу учасники виконали Гімн України, після чого пролунали салюти на честь генерал-хорунжого Тараса Бульби-Боровця.

Вічна пам'ять усім, хто віддав життя за волю України! Слава героям!

**Марія КУЗЬМИЧ.
Фото автора та з архіву односельців.**

На фото 1934 року: Петро Ющкія сидить у першому ряду крайній справа. У центрі - священник В. Дучинський.